

БОГУСЛАВСЬКА Вікторія

Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

<https://orcid.org/0000-0003-3609-5518>e-mail: vik.bogusl@gmail.com**ДРАЧУК Сергій**

Херсонський державний аграрно-економічний університет

<https://orcid.org/0000-0001-5783-8830>e-mail: s.p.drachuk@gmail.com**СТАНОВЛЕННЯ ВЕСЛУВАННЯ НА БАЙДАРКАХ ТА КАНОЕ В РІЗНІ ПЕРІОДИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ОЛІМПІЙСЬКОГО РУХУ**

В статті розглядається питання становлення та розвитку веслування на байдарках та каное як олімпійського виду спорту. З'ясовано, що родоначальником цього виду спорту є шотландець Джон Мак-Грегор, який сконструював у 1865 році човен, названий ним «Роб-Рой». На цьому човні він здійснював подорожі річками та озерами багатьох країн Європи. Широка захопливість людьми новим видом водного пересування сприяла створенню у 1866 році першого у світі веслувального клубу – Англійського королівського клубу любителів веслування на байдарках і каное. Масове залучення населення до веслування на каяках призвело до утворення каное-клубів та національних асоціацій з веслування у багатьох країнах. У 1924 році представники Данії, Німеччини, Австрії та Швеції з метою популяризації веслування на міжнародній арені, встановлення зв'язків між асоціаціями різних країн, організації міжнародних змагань заснували нову організацію Міжнародне представництво для каноїстів (IRK). У подальшому основним напрямом роботи IRK стало прагнення включити веслування на байдарках і каное до програми Олімпійських ігор. Перша олімпійська регата для байдарочників і каноїстів відбулася у 1936 році у Берліні. При чому у змаганнях взяли участь тільки спортсмени-чоловіки у 7 видах програми на дистанціях 1000 та 10 000 м. Ця подія відбулася у II міжвоєнному періоді (1919 – 1939) розвитку Міжнародного олімпійського руху. Жінки дебютували на Олімпіаді 1948 року в Лондоні (III післявоєнний період (1945 – 1988) розвитку Міжнародного олімпійського руху). Програма змагань з веслування на байдарках і каное на Іграх Олімпіад весь час еволюціонує (на сьогодні змагання відбуваються у 10 видах програми – 5 чоловічих і 5 жіночих), а кількість учасників з різних країн постійно зростає. Основними фаворитами на міжнародних змаганнях виступають команди Угорщини, Німеччини, Швеції, Румунії. Які здобувають левову частину нагород різного ґатунку. Окремо потрібно наголосити на перспективах розвитку спорту, які охоплюють, зокрема, зміцнення гендерної рівності учасників змагань, зростання ролі телебачення та мережі Інтернет в пропаганді веслування на байдарках і каное, виникнення нових видів веслування, наприклад, таких як пара каное.

Ключові слова: веслування на байдарках і каное, Олімпійські Ігри, періоди розвитку Міжнародного олімпійського руху, еволюція веслування, перспективи розвитку.

<https://doi.org/10.31891/pcs.2026.1.11>

This is an Open Access article distributed under the terms of the [Creative Commons CC-BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)

Стаття надійшла до редакції / Received 28.01.2026

Прийнята до друку / Accepted 26.02.2026

Опубліковано / Published 26.03.2026

© БОГУСЛАВСЬКА Вікторія, ДРАЧУК Сергій

1. ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Веслування як вид спорту має понад 200-річну історію, що розпочалася в XIX столітті. За цей час воно еволюціонувало від змагань на різних плавальних засобах до отримання статусу олімпійського виду спорту. Змагання для чоловіків на Олімпійських іграх проводяться з 1936 року, а для жінок – з 1948 року [1, 2, 3].

Веслувальники українського походження вперше дебютували на Олімпійських іграх,

починаючи з 1952 року. А як незалежна держава Україна почала брати участь в Олімпійських іграх з 1996 року.

Олімпійськими дистанціями на сьогоднішній день у веслуванні серед чоловіків є такі види: байдарка-одиночка та каное-одиночка 1000 м, двійка у каное і байдарки 500 м, байдарка-четвірка 500 м. У жінок – байдарка-одиночка 500 м, каное-одиночка 200 м та двійка 500 м, двійка у байдарки 500 м, байдарка-четвірка 500 м.

Міжнародна федерація веслування (ICF) об'єднує національні асоціації 171 країни, що свідчить про популярність цього виду спорт.

Федерація активно працює над його розвитком і періодично вносить зміни до правил змагань. Це зумовлено вимогами Міжнародного олімпійського комітету щодо підвищення видовищності, інтенсифікації змагальної діяльності, скорочення тривалості змагань та обмеження чисельності спортсменів і команд [4, 5, 6].

Веслування є об'єктом науково-дослідної роботи багатьох фахівців спорту, науковців інших галузей. Так, питання розвитку веслування на байдарках та каное висвітлювалося в публікаціях В. І. Столярова, 2008; О. М. Русанової, О. О. Чередниченко 2013; Б. М. Малиновський, О. А. Шинкарук, 2016; І. Г. Бондаренко, В. М. Платонова, 2021; та ін. [2, 3, 7, 8].

2. АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ ТА ПУБЛІКАЦІЙ

Веслування на байдарках і каное – вид веслувального спорту, гонки на відповідних суднах [1, 9, 10].

Байдарка – безкочеткове спортивне судно, закрите згори декою (палубою), у якій прорізано кокпіти (люки); спортсмени веслюють одним дволопатеvim веслом. Каное – безкочеткове судно без палуби; спортсмени веслюють стоячи на одному коліні однолопатеvim веслом.

Крім власне веслування на байдарках і каное (або веслування на «гладкій воді»), є багато інших дисциплін, які використовують ці типи човнів. З їх числа в олімпійську програму включений тільки веслувальний слалом [1, 4].

Перші веслувальні клуби виникли в 1860-х роках ХІХ століття. Шотландець Джон Мак-Грегор, натхненний ескімоськими зразками, створив дерев'яну байдарку і у 1866 році заснував перший клуб байдарочників [2, 3].

Перші змагання з веслування на байдарках і каное відбулися вже у 1869 році у Великобританії. У 1871 році був створений Нью-Йоркський каное-клуб. У 1924 році в Копенгагені (Данія) було засновано першу міжнародну організацію з каное, а 19 серпня 1933 року в столиці Чехословаччини пройшов перший чемпіонат Європи. Сучасна Міжнародна федерація з веслування на байдарках і каное була створена у 1946 році. Цей вид спорту дебютував на Олімпійських іграх 1936 року в Берліні, де проводились

дев'ять чоловічих змагань. У 1948 році на Олімпіаді в Лондоні кількість чоловічих змагань скоротилася до восьми, щоб вперше включити жіночі перегони. З того часу веслування на байдарках і каное стало постійною частиною Олімпійських ігор, а програма змагань змінювалася з метою покращення телевізійної привабливості та використання новітніх технологій у виробництві човнів [2, 3].

Міжнародна федерація каное (ICF) є головною організацією, яка об'єднує всі національні федерації веслування на байдарках і каное. Міжнародні змагання з цього виду спорту проводяться під егідою ICF. Мета організації полягає у зміцненні взаємозв'язків між національними асоціаціями з каное різних країн, організації щорічних міжнародних змагань з веслування та вітрильного спорту в різних країнах, а також впровадженні міжнародних символів для позначення річок на картах, що полегшувало б подорожі. Важливим завданням також були обмін інформацією про національні публікації з каное, підготовка лекцій і доповідей, створення фільмів та підтримка листування. На сьогоднішній день штаб-квартира ICF розташована в Лозанні (Швейцарія) [2, 3, 6].

Нині змагаються на таких класах суден: байдарка-одиночка (К-1, максимальна довжина 520 см, мінімальна вага - 12 кг), байдарка-двійка (К-2, 650 см та 18 кг, відповідно), байдарка-четвірка (К-4, 1100 см, 30 кг); каное-одиночка (С-1, 520 см, 14 кг), каное-двійка (С-2, 650 см, 20 кг), каное-четвірка (С-4, 900 см, 30 кг). Перед початком заїздів і після фіналів човни зважують і вимірюють [11].

Крім суто спортивної складової, веслування зміцнює й моральні якості людини. Воно дає можливість набутти особистого досвіду в самодисципліні, рішучості, відданості, доброчесності, повазі, командній роботі та справедливому змаганні. Міжнародні змагання та зустрічі з веслування проводяться для сприяння дружній взаємодії між учасниками, покращення взаєморозуміння між людьми та народами, створення світової «сім'ї», яка базується на ідеалах миру, дружби, справедливості та взаємодопомоги [11].

Веслування на байдарках та каное вид спорту, в якому потрібно поєднувати аеробну та силову витривалості, максимальну і вибухову силу, вміння триматися на воді. Також під час проходження дистанції велике значення має здатність спортсмена долати значний зовнішній спротив, який є специфічним середовищем діяльності у веслуванні. Деякі автори вказують на не меншу важливість технічної підготовки веслярів. Сьогоднішня практика підготовки кваліфікованих веслярів свідчить про те, що сучасний рівень спортивних результатів можливо досягти лише на основі цілеспрямованої діяльності з використанням специфічних і неспецифічних засобів [9, 10, 12].

3. ВИДЛЕННЯ НЕВИРІШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ, ЯКИМ ПРИСВЯЧУЄТЬСЯ ОЗНАЧЕНА СТАТТЯ

Вивчення процесу становлення та розвитку веслування на байдарках та каное як виду спорту є важливим напрямом сучасної спортивної науки. Актуальність даного дослідження полягає в розумінні еволюції цього виду спорту, а також у виявленні його тенденцій і перспектив подальшого розвитку. Проте ця проблема досі не була предметом спеціального дослідження, хоча деякі автори частково торкаються цього питання [2, 3, 4]. Досі залишаються мало з'ясованими розвиток веслування на байдарках та каное у різні періоди Міжнародного олімпійського руху, країни-фаворити з цього виду спорту на олімпійських та міжнародних змаганнях, місце та успіхи українських спортсменів, а також сучасні тенденції розвитку веслування.

Таким чином, питання становлення веслування на байдарках та каное потребує подальшого дослідження з метою узагальнення та визначення перспектив його подальшого розвитку.

4. ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є узагальнення та систематизування даних про становлення та розвиток веслування на байдарках та каное на основі виступів збірних команд країн на Олімпійських іграх.

Для досягнення цієї мети визначено такі завдання:

1.З'ясувати особливості становлення веслування на байдарках та каное в різні періоди розвитку Міжнародного олімпійського руху.

2.Встановити команди-фаворити у веслуванні на байдарках і каное міжнародних змагань.

3.Розкрити можливі тенденції та перспективи розвитку веслування на байдарках та каное як виду спорту.

5. ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБҐРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Засновником веслування як виду спорту є великий шанувальник та пропагандист веслування на байдарках і каное шотландський юрист Джон Мак-Грегор, який того часу жив у Лондоні. У 1865 році, узявши за основу каяк калааллісут, спроектував і побудував човен, названий ним «Роб-Рой». Довжина човна становила 4,57 м, ширина – 0,76 м, обшивка була клінкерною з дуба, а палуба – з кедра. Другий човен Мак-Грегора мав розміри 4,26 м у довжину та 0,66 м у ширину. На ньому він багато подорожував по озерах і річках Центральної Європи, описавши свої пригоди в книзі «1000 миль на каное «Роб-Рой». У наступні роки Мак-Грегор описав свої подорожі до Норвегії, Швеції, Данії, Північній Німеччині, Балтійському морю, а також по річці Йордан, Червоному морю і Суецькому каналу. Ці мандрівки здобули міжнародну популярність і викликали великий інтерес. У 1866 році Мак-Грегор заснував перший у світі веслувальний клуб – Англійський королівський клуб любителів веслування на байдарках і каное. З 1874 року клуб почав випускати свій журнал під назвою «Каноїст». Один із човнів Мак-Грегора зберігається в музеї клубу. Саме ці човни стали прототипами серії каяків, побудованих у другій половині XIX століття у Великій Британії, Скандинавії та Америці, які отримали назву «Роб-Рой-каное».

У 1867 році Наполеон III запросив Джона Мак-Грегора до Парижа для організації регати на Сені, приуроченої до Всесвітньої виставки, з метою популяризації веслування на каяках серед французької молоді. На той час академічне веслування вже досягло значного розвитку в Центральній Європі, і

досвід суднобудування сприяв зростанню виробництва байдарок. У Скандинавських країнах веслувальний спорт розвивався повільніше, а побудова байдарок йшла експериментальним шляхом. Серед іншого був створений човен зі спеціально обробленого паперу, на якому двоє молодих шведів перепливли Балтійське море до Берліну, а потім і до Франції.

Близько 1875 року Англійський королівський клуб сконструював чотиримісну клінкерну байдарку типу «Роб-Рой», яка стала попередницею сучасних четвірок. Англієць Уоррінгтон Боден Пауелл здійснив тривалу подорож на каное «Роб-Рой» через Швецію, використовуючи вітрило під час сприятливого вітру. У 1876 році він створив човен «Наутілу-8» для плавання під вітрилом, який став попередником сучасних вітрильних спортивних байдарок.

Заснований у 1871 році Нью-Йоркський каное-клуб спочатку використовував каное «Роб-Рой», привезений з Англії, але згодом перейшов на вдосконалені моделі канадських каное. Клуб спеціалізувався на веслуванні однолопатеvim веслом та застосовував ці каное також для вітрильного спорту. Приблизно з 1880 року канадські каное стали дедалі більше поширюватися в Європі, зокрема в Англії, Франції, Чехословаччині та Німеччині, де їх використовували як для подорожей, так і для прогулянок річками та озерами.

Британська асоціація, заснована в 1887 році, активно функціонувала до 1915 року, після чого її діяльність була призупинена на 18 років. Асоціація відновила свою роботу лише в 1933 році, а в 1936 році була трансформована в Британський каное-союз. Окрім цього, в 1880 році була створена Американська асоціація каное, яка відіграла важливу роль у розвитку веслування. Вона у 1881 році випустила журнал «Американський каноеїст».

У Канаді національна асоціація веслування була заснована в 1900 році, в Швеції – в 1904, а в Німеччині – в 1914. У Чехословаччині в 1913 році було організовано Союз каноеїстів і водних туристів. Національні об'єднання веслярів також з'являються в Швеції (1925), Австрії та Данії (1926), Польщі (1928), а також у Фінляндії, Франції та Люксембурзі (1932), Нідерландах (1933),

Бельгії та Норвегії (1934), Італії (1936), Румунії (1937), Японії (1938) та в інших країнах. До 1923 року зв'язки між цими організаціями були випадковими, і регулярні міжнародні регати не проводились.

У липні 1923 року веслярі з кількох країн отримали запрошення на Шведські ігри в Гетеборзі. Делегати запрошених асоціацій вирішили провести міжнародну конференцію для обговорення подальших шляхів розвитку веслування на байдарках і каное. Представники Данії, Німеччини, Австрії та Швеції сформували робочий комітет, очолений представником Шведської асоціації Фрітьофом Сантессоном. 19 – 20 січня 1924 року на запрошення Датської асоціації комітет зібрався в Копенгагені на своє перше засідання. За ініціативою Шведської асоціації було ухвалено рішення назвати нову міжнародну організацію Міжнародним представництвом для каноеїстів (скорочено – IRK). Основними цілями IRK стали встановлення зв'язків між асоціаціями різних країн, організація міжнародних змагань, популяризація виду спорту та міжнародного водного туризму. Члени комітету затвердили шведську гоночну байдарку (K-1) як зразок човна міжнародного класу, її довжина не повинна перевищувати 5,2 м, а ширина – бути не менше 0,51 м. Офіційними гоночними дистанціями, встановленими IRK, стали траси довжиною понад 1500 і 10 000 м.

У 1932 році на місце померлого президента IRK Ф. Рейніке було обрано голову Німецької асоціації д-ра Макса Еккерта. Основним напрямом роботи IRK та національних асоціацій протягом найближчих п'яти років стало прагнення включити веслування на байдарках і каное до програми наступних Олімпійських ігор. Враховуючи доброзичливе ставлення членів Міжнародного олімпійського комітету (МОК) до показових заїздів, які відбулися на VIII Олімпійських іграх (1924), IRK, представлена новим президентом, вела переговори з членами МОК та доповідала на конгресі про стан і розвиток веслування на байдарках і каное в різних регіонах світу.

У процесі підготовки до включення байдарочників і каноеїстів на олімпійську арену виникла необхідність вирішити кілька питань, зокрема визначити програму змагань і список країн-учасниць, які є членами IRK.

Хоча в Європі класи човнів частково були вже визначені, в Американській асоціації це питання залишилося відкритим. У США використовували переважно канадські каное, які нагадували європейські гоночні байдарки, але не мали верхньої палуби. Ці човни, відомі як «Пінату», мали приблизно таку ж швидкість, як і байдарки, і на них можна було веслувати як однолопатеви, так і дволопатеви веслами. Після переговорів з представниками Американської та Канадської асоціацій було ухвалено рішення рекомендувати всім країнам прийняти європейські К-1 і К-2 як байдарки з дволопатевим веслом, а канадські каное використовувати лише для однолопатевого веслування.

За пропозицією М. Еккерта, учасники віденського конгресу ІРК вирішили, що наступні міжнародні змагання, які відбудуться в 1933 році в Празі, пройдуть як першість Європи в шести класах човнів. Дистанцію для жінок затвердили на рівні 600 м, враховуючи особливість водойми (р. Влтава), а для чоловіків – 1000 і 10 000 м.

Перед першою офіційною першістю Європи відбулося кілька регат під егідою ІРК. Перша з них пройшла в Гамбурзі в липні 1924 року, де швед М. Карлссон став першим чемпіоном ІРК, вигравши гонку на байдарці-одиночці на дистанції 1500 м з часом 7.59,6 хв. Через кілька днів, на міжнародних змаганнях у Травемюнде (Німеччина), він також здобув перше місце на дистанції 10 000 м. Ця регата стала дебютом для каноїстів Чехословаччини, проте, через брак досвіду, вони програли господарям, які вже мали практику участі в змаганнях на каное.

Наступні змагання відбулися в травні 1925 року в Празі за участі спортсменів зі Швеції, Німеччини, Австрії та Чехії, і були приурочені до чергового Олімпійського конгресу. Як і показові змагання на Олімпіаді в Парижі, цей старт викликав великий інтерес серед делегатів. Щорічно проводилися численні регати в різних країнах, включаючи США, де в 1930 році відбулися змагання на розбірних човнах (Ф-1 і Ф-2) навколо острова Манхеттен.

У всіх змаганнях, що передували першому виступу веслярів на Олімпійських іграх, відбувалося випробування різних типів і класів човнів. До 1924 року в Німеччині

з'явилися байдарки-двійки, трійки та четвірки. У травні того ж року на змаганнях у Кельні були представлені К-4 для жінок (довжина 8.2 м) та К-6 для чоловіків (11,2 м). У Швеції, а пізніше і в Німеччині, почали будувати судна за ескімоським прототипом. Після К-1 з'явилися К-2 і К-4, параметри яких були близькі до сучасних. На змаганнях човни різних конструкцій, збудовані в різних країнах, порівнювалися між собою. Експериментальні дослідження та «польова» перевірка якості і швидкості човнів на міжнародних змаганнях спростили відбір суден міжнародного класу для першості Європи, Олімпійських ігор 1936 року та чемпіонату світу у Ваксгольмі (Швеція).

Першість Європи 1933 року дозволила не лише порівняти човни, а й оцінити сили національних збірних. У тому ж році ІРК стало членом МОК. Однак питання включення веслування на байдарках і каное до програми Олімпійських ігор було вирішене лише наступного року на конгресі МОК в Афінах.

У неофіційному командному заліку серед 19 країн-учасниць Олімпіади лідирували Австрія, Німеччина, Чехословаччина, Нідерланди, Канада і Швеція. Найкращих результатів у веслуванні на байдарках досягли австрійці, німці та шведи. Дворазовим чемпіоном Ігор став Г. Храдецка. Спортсмени Чехословаччини та Канади проявили найвищу майстерність у каное, і цей вид спорту в Канаді набув настільки великої популярності, що став національним. Перша олімпійська регата для байдарочників і каноїстів, що відбулася 8 – 10 серпня 1936 року в Грюнау, підвищила авторитет цього виду спорту у світі, що призвело до зростання кількості країн, які розвивають веслування на байдарках і каное.

На конгресі ІРК, проведеному під час Олімпіади 1936 року, було ухвалено рішення провести наступну регату у Ваксгольмі як перший чемпіонат світу. У програму змагань включили гонки жінок на К-1 і К-2, а також чоловіків на К-2 на дистанції 10 000 м. У змаганнях взяли участь веслярі 14 країн. За підсумками змагань співвідношення сил національних збірних, досягнуте раніше, не змінилося. Наступний олімпійський старт планувався в Японії, першість Європи – в Латвії (яка на той час стала членом ІРК), а

чемпіонат світу 1942 року – на Серпневих озерах у Польщі. Проте всі ці плани були порушені через конфлікт Японії з Китаєм та початок Другої світової війни.

Якщо чоловіки веслярі на байдарках і каное стали частиною сучасної олімпійської програми з XI Олімпійських ігор (1936 рік, Берлін), то жінки вперше змагалися на XIV Олімпіаді у 1948 році в Лондоні (байдарка-одиночка на 500 м), де олімпійською чемпіонкою стала Грета Андерсен з Данії. На цих Іграх розігрувалось 9 комплектів нагород: п'ять у змаганнях на байдарках і чотири на каное.

Країни-учасники та кількість спортсменів на Олімпійських Іграх у веслуванні постійно зростали, що свідчить про популяризацію даного виду спорту у світі. Так, у 1948 році у Лондоні були розіграні 9 комплектів нагород серед 139 спортсменів з 16 країн, у 1972 у Мюнхені 11 комплектів (4 з них у слаломі) серед 359 спортсменів з 26 країн, а вже у 2021 у Токіо були розіграні 16 комплектів нагород (4 з них у слаломі) серед 504 веслувальників з 58 країн [1, 2, 4, 5, 6].

В Україні перші веслувальні клуби були організовані у Вінниці, Києві, Херсоні [1]. Веслувальники України об'єднані у Федерацію каное України, що є правонаступницею Федерації веслування на байдарках і каное України, яку було засновано у 1992 році (перший президент Олександр Шапаренко). У цьому ж році вітчизняну федерацію прийняли до Міжнародної федерації каное [1, 2].

Загалом становлення веслування на байдарках і каное як олімпійського виду спорту відбувалося в межах трьох періодів розвитку Міжнародного олімпійського руху:

II міжвоєнний період (1919 – 1939) – у цьому періоді веслування було представлено тільки на одній XI Олімпіаді 1936 року в Берліні;

III післявоєнний період (1945 – 1988) – Ігри XIV – XXIV Олімпіад;

IV сучасний етап (з 1990-х) – Ігри XXV і наступних Олімпіад.

На перших міжнародних змаганнях з веслування на байдарках і каное (чемпіонати світу, Олімпійські Ігри) лідерами у медальному заліку були спортсмени з Німеччини, Швеції, Чехословаччини, Австрії, Данії та Норвегії. Однак у 1956 році вони

поступилися місцем спортсменам СРСР. Радянські каноїсти та байдарочники взяли участь у 20 чемпіонатах, здобувши перше загальнокомандне місце у 16 з них [1, 2].

Теперішньою домінуючою силою у веслуванні на байдарках і каное є Угорщина, здобувши на сьогодні 230 титулів чемпіонів світу, що майже на 90 титулів більше, ніж у Німеччини. Каталін Ковач завоювала 31 з цих титулів у спринті на каное, що є рекордом для однієї людини. Її тріумфи на чемпіонатах світу тривали з 1998 по 2011 рік. Угорщина також здобула найбільшу кількість медалей у веслуванні на каное на Олімпійських іграх, отримавши 93 нагороди різного гатунку [3, 7].

Перспективним розвитком веслування на байдарках і каное виступає пара каное, яке вперше вийшло на міжнародну арену на чемпіонаті світу 2010 року. Лідерами у цьому виді до 2013 року були Велика Британія, Бразилія, Канада. Серйозну конкуренцію цим країнам складають пара каноїсти України, які у медальному заліку чемпіонату світу 2013 року посіли третє місце, а вже у 2014 році поступилися лише команді Великобританії.

До програми літніх Паралімпійських Ігор пара каное вперше було включене 2016 року. У медальному заліку Україна посіла третє місце. Підтвердила свій статус команда України і на літніх Паралімпійських Іграх 2021 та 2024 років.

6. ВИСНОВКИ З ДАНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ РОЗВІДОК У ДАНОМУ НАПРЯМКУ

Основним чинником розвитку веслування на байдарках і каное впродовж XX – XXI століть є Олімпійські Ігри як змагання найвищого рівня.

Вперше веслування на байдарках і каное було представлено на початку II міжвоєнного періоду розвитку Міжнародного олімпійського руху на Олімпійських Іграх у Парижі у 1924 році як показовий вид спорту, а вже у 1936 році у Берліні стало власне олімпійським видом спорту, де до програми змагань входили тільки чоловічі дисципліни. Жінки дебютували на Олімпійських Іграх 1948 року у Лондоні у байдарці-одиночці на дистанції 500 м.

У своїй еволюції програма олімпійських змагань зазнала цілу низку суттєвих змін і

доповнень, починаючи з 7 дисциплін на дистанціях 1000 і 10 000 м серед чоловіків у каное та байдарці на дебютній Олімпіаді, до 10 номерів (чоловіки: К-1 1000 м, К-2 500 м, К-4 500 м, С-1 1000 м, С-2 500 м; жінки: К-1 К-2, К-4 500 м, С-1 200 м, С-2 500 м) на останніх Олімпійських Іграх 2024 року у Парижі [11].

Основними фаворитами впродовж 86-річної олімпійської історії веслування є команди Німеччини, Угорщини та СРСР до розпаду країни у 1991 році. Також у п'ятірку найкращих входять Швеція та Румунія.

Тенденціями розвитку веслування на байдарках та каное є гендерна рівність, поява пара каное, веслування у приміщеннях, зростання ролі телебачення та мережі Інтернет у піднесенні веслувальних видів спорту, зв'язок спорту та екології. Також однією із головних тенденцій розвитку є зростаюча конкуренція, яка проявляється збільшенням учасників Олімпіад та країн, які вони представляють.

Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі передбачають висвітлення участі українських веслувальників в Іграх Олімпіад.

Література

1. Платонов В. М. Олімпійський спорт: історія, сучасний стан і перспективи розвитку : у 2 т. – Київ : Олімпійська література, 2004. – Т. 1. – 432 с.
2. Столяров В. І. Історія розвитку олімпійського руху та олімпійських видів спорту. – Київ : Здоров'я, 2008. – 356 с.
3. Русанова О. М. Особливості розвитку веслування на байдарках і каное в Україні в системі олімпійського спорту / О. М. Русанова, О. О. Чередниченко // *Слобожанський науково-спортивний вісник*. – 2013. – № 5. – С. 45–50.
4. A Century of Paddling : history of canoe sprint and canoe slalom / International Canoe Federation. – Lausanne, 2024. – 320 p. – Режим доступу: <https://www.canoeicf.com> (дата звернення: 25.01.2026).
5. Canoe sprint and canoe slalom at the Olympic Games // *Olympic World Library*. – 2023. – Режим доступу: <https://library.olympics.com> (дата звернення: 25.01.2026).
6. Olympic Games history: canoe sprint and canoe slalom / International Olympic Committee. – Lausanne, 2022. – 210 p. – Режим доступу: <https://olympics.com> (дата звернення: 25.01.2026).
7. Малиновський Б. М. Веслування на байдарках і каное в програмі Олімпійських ігор: етапи становлення та розвитку / Б. М. Малиновський, О. А. Шинкарук // *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. – 2016. – № 4. – С. 24–29.
8. Бондаренко І. Г. Сучасні тенденції розвитку веслування на байдарках і каное у світі / І. Г. Бондаренко, В. М. Платонов // *Вісник Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія: Фізичне виховання, спорт і здоров'я людини*. – 2021. – № 18. – С. 12–18.
9. Богуславська В. Удосконалення теоретичної підготовленості веслувальників на етапі попередньої базової підготовки шляхом застосування авторських інтерактивних засобів. *Фізична культура, спорт та здоров'я нації*. – 2020. – 9(28) – С. 132–137. DOI: [https://doi.org/10.31652/2071-5285-2020-9\(28\)-132-137](https://doi.org/10.31652/2071-5285-2020-9(28)-132-137)
10. Bohuslavskva V. Interactive tools for theoretical training of kayakers and canoeists aged 13–16 / V. Bohuslavskva, V. Miroshnichenko, S. Drachuk, V. Yakovliv, T. Chernyshenko // *Health, Sport, Rehabilitation*. – 2022. – Vol. 8, № 2. – P. 31–41. – DOI: <https://doi.org/10.34142/HSR.2022.08.02.03>
11. Правила спортивних змагань з веслування на байдарках і каное : затв. Заступником Міністра молоді та спорту України О. Нікітенком (2025). Міністерство молоді та спорту України. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Sport/Pravyla_zmagan/2025/Правила%20змагань%20на%20байдарках%20і%20каное.pdf (дата доступу: 26.01.2026).
12. Навчальна програма для дитячо-юнацьких спортивних шкіл, спеціалізованих дитячо-юнацьких шкіл олімпійського резерву, шкіл вищої спортивної майстерності та училищ олімпійського резерву / уклад. Ю. О. Воронцов, Ю. М. Маслачков, О. О. Чередниченко, В. В. Шептицький, А. Б. Сімановський, Т. М. Віхляева, Ю. О. Ковальов, О. О. Бучма. – Київ, 2007. – 104 с.

References

1. Platonov V. M. Olimpiyskiy sport: istoriia, suchasnyi stan i perspektyvy rozvytku : u 2 t. – Kyiv : Olimpiiska literatura, 2004. – T. 1. – 432 s.
2. Stoliarov V. I. Istoriia rozvytku olimpiiskoho rukhu ta olimpiiskykh vydiv sportu. – Kyiv : Zdorovia, 2008. – 356 s.
3. Rusanova O. M. Osoblyvosti rozvytku vesluvannia na baidarkakh i kanoe v Ukraini v systemi olimpiiskoho sportu / O. M. Rusanova, O. O. Cherednychenko // *Slobozhanskyi nauково-sportyvnyi visnyk*. – 2013. – № 5. – S. 45–50.
4. A Century of Paddling : history of canoe sprint and canoe slalom / International Canoe Federation. – Lausanne, 2024. – 320 p. – Rezhym dostupu: <https://www.canoeicf.com> (data zvernennia: 25.01.2026).
5. Canoe sprint and canoe slalom at the Olympic Games // *Olympic World Library*. – 2023. – Rezhym dostupu: <https://library.olympics.com> (data zvernennia: 25.01.2026).

6. Olympic Games history: canoe sprint and canoe slalom / International Olympic Committee. – Lausanne, 2022. – 210 p. – Rezhym dostupu: <https://olympics.com> (data zvernennia: 25.01.2026).
7. Malynovskiy B. M. Vesluvannia na baidarkakh i kanoe v prohrami Olimpiiskykh ihor: etapy stanovlennia ta rozvytku / B. M. Malynovskiy, O. A. Shynkaruk // Teoriia i metodyka fizychnoho vykhovannia i sportu. – 2016. – № 4. – S. 24–29.
8. Bondarenko I. H. Suchasni tendentsii rozvytku vesluvannia na baidarkakh i kanoe u sviti / I. H. Bondarenko, V. M. Platonov // Visnyk Kamianets-Podilskoho natsionalnogo universytetu imeni Ivana Ohienka. Serii: Fizychno vykhovannia, sport i zdorovia liudyny. – 2021. – № 18. – S. 12–18.
9. Bohuslavskaya V. Udoshkonalennia teoretychnoi pidhotovlenosti vesluvalnykiv na etapi poperednoi bazovoi pidhotovky shliakhom zastosuvannia avtorskykh interaktyvnykh zasobiv. Fizychna kultura, sport ta zdorovia natsii. – 2020. – 9(28) – S. 132-137. DOI: [https://doi.org/10.31652/2071-5285-2020-9\(28\)-132-137](https://doi.org/10.31652/2071-5285-2020-9(28)-132-137)
10. Bohuslavskaya V. Interactive tools for theoretical training of kayakers and canoeists aged 13–16 / V. Bohuslavskaya, V. Miroshnichenko, S. Drachuk, V. Yakovliv, T. Chernyshenko // Health, Sport, Rehabilitation. – 2022. – Vol. 8, № 2. – P. 31–41. – DOI: <https://doi.org/10.34142/HSR.2022.08.02.03>
11. Pravyla sportyvnykh zmahhan z vesluvannia na baidarkakh i kanoe : zatv. Zastupnykom Ministra molodi ta sportu Ukrainy O. Nikitenkom (2025). Ministerstvo molodi ta sportu Ukrainy. URL: https://mms.gov.ua/storage/app/sites/16/Sport/Pravyla_zmagan/2025/Pravyla%20zmahan%20na%20baidarkakh%20i%20kanoe.pdf (data dostupu: 26.01.2026).
12. Navchalna prohrama dlia dytiacho-yunatskykh sportyvnykh shkil, spetsializovanykh dytiacho-yunatskykh shkil olimpiiskoho rezervu, shkil vyshchoi sportyvnoi maisternosti ta uchylshch olimpiiskoho rezervu / uklad. Yu. O. Vorontsov, Yu. M. Maslachkov, O. O. Cherednychenko, V. V. Sheptytskyi, A. B. Simanovskiy, T. M. Vikhliaieva, Yu. O. Kovalov, O. O. Buchma. – Kyiv, 2007. – 104 s.

Abstract**BOHUSLAVSKA Viktoriia**

Vinnytsia State Pedagogical University named after Mykhailo Kotsiubynskiy

DRACHUK Serhii

Kherson State Agrarian and Economic University

THE FORMATION OF KAYAKING AND CANOEING IN DIFFERENT PERIODS OF THE DEVELOPMENT OF THE INTERNATIONAL OLYMPIC MOVEMENT

The article examines the issue of the formation and development of kayaking and canoeing as an Olympic sport. It is found that the founder of this sport is the Scotsman John McGregor, who, inspired by the Eskimo traditions of kayak construction, designed a boat in 1865, which he named "Rob-Roy". On this boat, he traveled along the rivers and lakes of many European countries, which contributed to the wide interest among the population of these countries and the growth of the popularity of using boats of this design for travel and recreation. The wide enthusiasm of people for the new type of water transport contributed to the creation in 1866 of the world's first rowing club - the English Royal Club of Kayaking and Canoeing Lovers. This club also contributed to the publication of a specialized printed magazine, The Canoeist, in 1874, which helped many rowing enthusiasts in Great Britain, Scandinavia, America and other countries to create their own boats according to the general principle. The mass involvement of the population in kayaking led to the formation of canoe clubs and national rowing associations in many countries. In 1924, representatives of Denmark, Germany, Austria and Sweden founded a new organization, the International Canoeing Federation (IRK), with the aim of popularizing rowing on the international stage, establishing ties between associations of different countries, and organizing international competitions. Fridtjof Santesson was elected the first president. In the future, the main direction of the IRK's work was the desire to include kayaking and canoeing in the program of the Olympic Games. The first Olympic regatta for kayakers and canoeists took place in 1936 in Berlin. Moreover, only male athletes took part in the competitions in 7 types of the program at distances of 1000 and 10,000 m. This event took place in the II interwar period (1919 - 1939) of the development of the International Olympic Movement. Since then, this sport has been represented at all subsequent Olympic Games. Women made their debut at the 1948 Olympics in London (III post-war period (1945 - 1988) of the development of the International Olympic Movement). The program of rowing and canoeing competitions at the Olympic Games is constantly evolving (today, competitions are held in 10 types of the program - 5 men's and 5 women's), and the number of participants from different countries is constantly growing. This indicates the further popularization of the sport and increased competition. The main favorites at international competitions are the teams of Hungary, Germany, Sweden, Romania, which win the lion's share of awards of various kinds. Separately, it is necessary to emphasize the prospects for the development of the sport, which include, in particular, strengthening gender equality of participants in the competitions, the growing role of television and the Internet in promoting kayaking and canoeing, the emergence of new types of rowing, for example, such as para canoeing.

Keywords: kayaking and canoeing, Olympic Games, periods of development of the International Olympic Movement, evolution of rowing, development prospects.
